

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**

**SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL**

BURGERPARTICIPATIE

Presentatie van de instrumenten voorzien door de Nieuwe Gemeentewet

Maxime Vanderhaeghe (FR) : mvanderhaeghe@sprb.brussels

Jimmy Nys (NL) : jnys@gob.brussels

STRUCTUUR VAN DE PRESENTATIE

- 1) Situatie “vóór 2024”
- 2) Ordonnantie van 22 februari 2024 tot wijziging van de Nieuwe Gemeentewet
- 3) Nieuwe mechanismen van burgerparticipatie: het verzoekschrift (art. 317/1), de burgerinterpellatie (art. 317/2) en de bemiddeling (art. 317/3)
- 4) Impact van de ordonnantie op de reglementen van inwendige orde (RIO)
- 5) Mogelijkheden om verder te gaan
- 6) Concrete voorbeelden: klachten en adviesvragen die BPL ontving sinds de inwerkingtreding van de ordonnantie
- 7) Mogelijke pistes tot verbetering van de wetgeving

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

SITUATIE “VÓÓR 2024”

Drie mechanismen van burgerparticipatie voorzien in de wetgeving

- 1) Het verzoekschrift (artikel 28 van de Grondwet)
- 2) De burgerinterpellatie (artikel 89bis van de Nieuwe Gemeentewet)
- 3) De volksraadpleging (artikelen 318 tot 329 van de Nieuwe Gemeentewet)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

SITUATIE “VÓÓR 2024”

Het verzoekschrift (art. 28 Grondwet)

Artikel 28, eerste lid, van de Grondwet:

“Ieder heeft het recht verzoekschriften, door een of meer personen ondertekend, bij de openbare overheden in te dienen.”

- Erkend recht, maar weinig concrete juridische gevolgen op gemeentelijk niveau

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

SITUATIE “VÓÓR 2024”

De burgerinterpellatie (art. 89bis NGW)

Artikel 89bis (thans opgeheven), §1, van de Nieuwe Gemeentewet:

«Twintig personen die in de gemeente wonen en ten minste 16 jaar oud zijn, mogen bij de gemeenteraad een vraag om interpellatie indienen ter attentie van het college.

De interpellatie moet betrekking hebben op een onderwerp van gemeentelijk belang, mag geen uitsluitend privé-belang hebben en moet in het Nederlands of het Frans gesteld zijn.

De lijst van de verzoeken tot interpellatie wordt vóór elke vergadering meegedeeld aan de leden van de gemeenteraad.»

- §§ 2 tot 5 = procedure, ontvankelijkheidsvoorwaarden, verwijzing naar het RIO en regels inzake bekendmaking
- Deze voorwaarden waren meestal overgenomen in de RIO's van de gemeenten

SITUATIE “VÓÓR 2024”

De volksraadpleging (art. 318–329 NGW)

➤ **Nog steeds van kracht**

➤ Op initiatief van de gemeente of op verzoek van de inwoners (art. 318, §1er, NGW)

- Minstens (art. 318, tweede lid, NGW)
 - 20% indien < 15K inwoners
 - 3000 inwoners indien tussen 15k en 30k inwoners
 - 10% indien > 30k inwoners
- Op moment van aanvraag (art. 322, §§ 1 en 2, NGW)
 - in het bevolkingsregister van de gemeente ingeschreven of vermeld zijn
 - de volle leeftijd van zestien jaar hebben bereikt
 - niet het voorwerp uitmaken van een veroordeling of beslissing die voor een gemeenteraadskiezer de uitsluiting of schorsing van het kiesrecht meebrengt
- Modaliteiten en procedure van de aanvraag: art. 319 tot 321 NGW

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

SITUATIE “VÓÓR 2024”

De volksraadpleging (art. 318 tot 329 NGW)

- Materies gevisieerd in de artikelen 117, 118, 119, 121, 122 en 135, § 2, NGW (art. 318, eerste lid)
 - ☒ Uitgesloten materies: begroting, rekeningen, belastingen en retributies (art. 323, eerste lid)
- Procedure van de raadpleging vastgelegd in artikel 322, §§ 4 tot 7
- Moment van de raadpleging
 - ☑ max 1 maal per semester
 - ☑ max 6 maal per legislatuur
 - ☑ max 1 maal per onderwerp
 - ☒ verboden in de periode van zestien maanden vóór de gemeenteraadsverkiezing
 - ☒ verboden in de periode van 40 dagen vóór de gemeenschappelijke verkiezingen
- Verplichting tot opname op de agenda (art. 324), formele motivering (art. 325) en terbeschikkingstelling van een brochure (art. 326)
- Enkel JA/NEE-vragen (art. 327)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

ORDONNANTIE VAN 22 FEBRUARI 2024

- Artikel 89bis van de Nieuwe Gemeentewet (burgerinterpellatie) → opgeheven
- Invoering van een nieuw hoofdstuk “TITEL XIV/1 – Inspraakrecht van de burgers”, met daarin:
 - het verzoekschrift (artikel 317/1)
 - de interpellatie (artikel 317/2)
 - de bemiddeling (artikel 317/3)

« Het recht voor burgers om deel te nemen aan het lokale leven wordt versterkt: naast het recht van verzoekschrift, dat wordt herinnerd, en het recht van interpellatie, dat wordt verder ontwikkeld, hebben wij een procedure van lokale bemiddeling ingevoerd, op initiatief van de gemeentelijke overheden of van de burgers zelf.»

(Ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de Nieuwe Gemeentewet, inleidende toelichting van minister B. Clerfayt, verslag uitgebracht namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, *parl. stukken*, Parl. Rég. Brux.-Cap., 2023-2024, n° A-808/2, p. 2-3)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

NIEUWE MECHANISMEN VAN BURGERPARTICIPATIE

Het verzoekschrift (art. 317/1)

Artikel 317/1, eerste lid, NGW:

« In overeenstemming met artikel 28 van de Grondwet heeft iedereen het recht om verzoekschriften in te dienen bij de organen van de gemeente. Het huishoudelijk reglement legt de procedure voor de behandeling van verzoekschriften vast.»

- Vermelding in de Nieuwe Gemeentewet van het door de Grondwet gewaarborgde recht van verzoekschrift
- Geen inhoudelijke wijzigingen
- De gemeenten bepalen in het RIO van de gemeenteraad de aan verzoekschriften verbonden rechten en de behandelingsprocedure ervan (art. 317/1, eerste lid, NGW)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

NIEUWE MECHANISMEN VAN BURGERPARTICIPATIE

Het verzoekschrift (art. 317/1)

Voorbeeld: het verzoekschrift op andere niveaus van bestuur:

Kamer van Volksvertegenwoordigers

Artikel 4 van de wet van 2 mei 2019 betreffende de verzoekschriften gericht aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Art. 4. Le pétitionnaire principal ou tout autre pétitionnaire désigné à cette fin par lui a le droit d'être entendu par la Chambre des représentants, selon les modalités déterminées par son règlement, si la pétition:

1° est suffisamment soutenue, à savoir adressée par au moins 25 000 personnes physiques domiciliées en Belgique et âgées de 16 ans accomplis, dont au moins 14 500 domiciliées dans la Région flamande, 2 500 dans la Région de Bruxelles-Capitale et 8 000 dans la Région wallonne;

2° ^[1] est adressée par écrit ou par voie électronique, ou par une combinaison de ces deux supports, à la Chambre des représentants, avec mention du numéro de registre national des pétitionnaires;^[1]

3° formule une question concrète;

4° est conforme à la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales;

5° relève de la compétence de l'Etat fédéral ou vise ses intérêts.

Brussels Parlement

Artikel 30bis van de bijzondere wet van 12 januari 1989 betreffende de Brusselse instellingen

Art. 30bis. ^[1] Conformément à l'article 28 de la Constitution, chacun a le droit d'adresser au Parlement des pétitions signées par une ou plusieurs personnes.

Le Parlement a le droit de renvoyer au Gouvernement les pétitions qui lui sont adressées. Le Gouvernement est tenu de donner des explications sur leur contenu, chaque fois que le Parlement le demande et dans le délai fixé par lui, sauf communication écrite et motivée de la part du Gouvernement.

Pour autant qu'une pétition ait recueilli le nombre de signatures fixé par ordonnance et selon les modalités qu'elle détermine, l'auteur d'une pétition ou tout autre signataire désigné à cette fin a le droit d'être entendu, en vue, le cas échéant, d'un débat en séance plénière.

L'auteur d'une pétition a droit à une réponse dans les six mois suivant l'introduction de la pétition.^[1]

Artikel 2 van de ordonnantie van 20 juli 2016 betreffende het recht om te worden gehoord in het kader van een verzoekschrift gericht aan het Parlement

Art. 2. Pour ouvrir le droit à être entendu par le Parlement, une pétition doit être signée par au moins ^[1] mille^[1] signataires domiciliés sur le territoire de la Région de Bruxelles- Capitale et âgés de seize ans accomplis.

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**

**SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL**

NIEUWE MECHANISMEN VAN BURGERPARTICIPATIE

De burgerinterpellatie (art. 317/2)

- Zelfde principe als de interpellatie voorzien in het vroegere artikel 89bis, maar wijzigingen inzake voorwaarden en procedure

Belangrijkste wijzigingen:

- **Afschaffing van de leeftijdsvoorwaarde:** aanvankelijk voorzien voor de volledige titel “Inspraakrecht van de burgers” → afgeschaft na het advies (nr. 74.483/4) van de Raad van State
- Verhoging van het vereiste aantal handtekeningen van 20 naar 25
- Verplichting voor het College om een beslissing tot onontvankelijkheid te motiveren in zitting van de gemeenteraad (§1, derde lid)
- Mogelijkheid voor het College om de interpellatie “om te zetten” in burgerbemiddeling (§2)

Belangrijkste wijzigingen:

- **Toevoeging van nieuwe ontvankelijkheidsvoorwaarden**
- Voordien : gemeentelijk belang, algemeen belang, opgesteld in FR of NL, geen materie van besloten zitting, niet reeds op de agenda, geen interpellatie over hetzelfde onderwerp in de laatste 3 maanden, geen racistisch of discriminerend karakter
- Vanaf nu: 13 ontvankelijkheidsvoorwaarden
↳ Strengere voorwaarden maar exhaustief opgesomd « *Er wordt voorgesteld om de drempel vast te leggen op 25 personen en(...) een exhaustieve lijst van ontvankelijkheidsvoorwaarden voor interpellaties in te voeren*»

(Ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de Nieuwe Gemeentewet, artikelsgewijze commentaar, doc. parl., Parl. Rég. Brux.-Cap., 2023-2024, n°A-808/1, p. 8)

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Pour être recevable, l'interpellation doit contenir les éléments suivants:

1° être rédigée en néerlandais ou en français;

2° porter sur:

- un sujet d'intérêt communal au sens de l'article 117;

- un sujet relevant de la compétence de décision du collège ou du conseil communal;

- un sujet relevant de la compétence d'avis du collège ou du conseil communal dans la mesure où l'objet de cette compétence concerne le territoire communal;

3° être de portée générale;

4° être conforme à la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales;

5° ne pas porter sur une question de personne;

6° ne pas revêtir un caractère raciste, xénophobe ou discriminatoire;

7° ne pas constituer une demande d'ordre statistique;

8° ne pas constituer une demande de documentation;

9° ne pas avoir pour unique objet de recueillir une consultation d'ordre juridique;

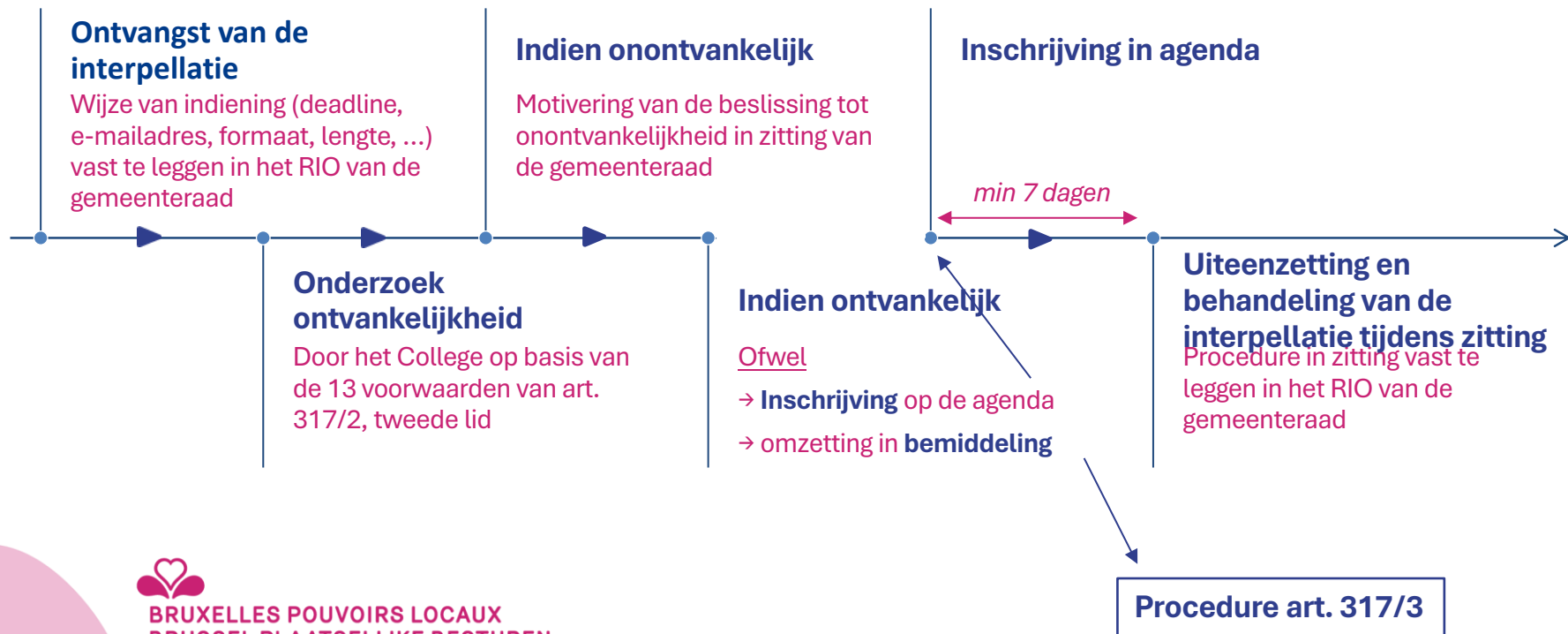
10° ne pas concerner une matière qui relève des séances à huis clos;

11° ne pas figurer déjà à l'ordre du jour du conseil;

12° ne pas avoir fait l'objet d'une demande au cours des six derniers mois;

13° ne pas être déposée dans une période de six mois précédant les élections communales.

CHRONOLOGIE VAN DE BEHANDELING VAN EEN BURGERINTERPELLATIE

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

NIEUWE MECHANISMEN VAN BURGERPARTICIPATIE

De bemiddeling (art. 317/3)

➤ **Belangrijkste innovatie van de ordonnantie van 2024**

➤ Ofwel

☒ **Op initiatief van 100 inwoners van de gemeente (art. 317/3, §2)**

↳ Identieke ontvankelijkheidsvoorwaarden als bij de burgerinterpellatie (behalve het aantal ondertekenaars).

☒ **Naar aanleiding van een interpellatie die door het College wordt omgezet in bemiddeling**

« Er wordt een methode ingevoerd waarbij het college kan beslissen dat een onderwerp een grondiger behandeling verdient dan een eenvoudig debat in de gemeenteraad, dat is bemiddeling »

(Ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de Nieuwe Gemeentewet, algemene gezamenlijke bespreking, verslag uitgebracht namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Parl. St., Brussels Hoofdstedelijk Parlement, 2023-2024, nr. A-808/2, p. 23)

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

NIEUWE MECHANISMEN VAN BURGERPARTICIPATIE

De bemiddeling (art. 317/3)

- Procedure vastgelegd in art. 317/3, § 1
- Mogelijkheid voor de gemeente om een gedetailleerdere procedure vast te leggen (met respect voor de krijtlijnen van artikel 317/3) in een specifiek reglement → aanbevolen door BPB

Art. 317/3. ¹ § 1er. Si le collège décide de mettre en place une médiation, il organise au moins une réunion dans le mois suivant sa décision d'entamer la médiation; ce délai est prolongé à due proportion s'il court entre le 1er juillet et le 31 août.

Le collège des bourgmestre et échevins rédige un compte rendu à l'issue de la procédure de médiation.

Au plus tard six mois après la mise en place de la médiation, la commune communique à ce sujet pour informer les citoyens:

1° que la médiation a abouti, ou

2° qu'aucun accord n'a pu être trouvé, ou

3° que la médiation est toujours en cours et que des informations complémentaires suivront à l'issue de la procédure et en tout cas dans les six mois.

§ 2. Cent habitants de la commune peuvent introduire une demande de médiation auprès du collège aux conditions de recevabilité visées à l'article 317/2, § 1er, alinéa 2.

La médiation se déroule selon les modalités prévues au paragraphe 1er du présent article.]¹

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

CHRONOLOGIE VAN DE BEHANDELING VAN DE BURGERBEMIDDELING

Interpellatie
omgezet in
bemiddeling

max 1 mois (sauf si entre 01/07 et 31/08)

**Ontvangst van de aanvraag tot
bemiddeling**

Wijze van indiening vast te leggen in
het RIO van de gemeenteraad

**Vergadering tussen burgers en
College**

Communication du résultat

- Bemiddeling geslaagd
- Geen akkoord bereikt
- Bemiddeling loopt nog → aanvullende informatie binnen max. 6 maanden

max 1 maand (behalve indien tussen
01/07 en 31/08)

max 6 maanden

**Onderzoek van de
ontvankelijkheid**

Door het College (of de voorzitter) op
basis van de 13 voorwaarden van art.
317/2, tweede lid

Opmaak van een verslag

Door het College

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

**Indien onontvankelijk, eenvoudige
notificatie aan de indiener van de
vraag**

IMPACT VAN DE ORDONNANTIE OP DE RIO's

Art. 91 NGW: « *De gemeenteraad neemt bij de aanvang van de zittingsperiode een huishoudelijk reglement aan waarin, behalve de bepalingen die er op basis van de onderhavige wet in opgenomen moeten worden aanvullende maatregelen worden opgenomen in verband met de werking van de raad (...). De gemeenteraad kan het huishoudelijk reglement te allen tijde wijzigen.*»

Art. 317/1, eerste lid, NGW: « *Het huishoudelijk reglement legt de procedure voor de behandeling van verzoekschriften vast.*»

Art. 317/2, § 1, vierde lid, NGW: « *Voor het overige wordt de procedure voor de ontvankelijkheid van de interpellaties geregeld door de bepalingen van het huishoudelijk reglement met betrekking tot de punten die op de agenda werden geplaatst door de leden van de raad die geen leden van het college zijn.*»

Art. 317/2, § 3, derde lid, NGW: « *Voor het overige bepaalt het huishoudelijk reglement de nadere regels voor de indiening van de interpellaties van de inwoners, alsook de procedure tijdens de zitting.*»

**BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN**

**SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL**

IMPACT VAN DE ORDONNANTIE OP DE RIO's

Wat is toegelaten / aanbevolen

- Herhaling van de regels voorzien in de Nieuwe Gemeentewet
- Bepaling van de procedure voor de behandeling van verzoekschriften (zie supra)
- Bepaling van de indieningsmodaliteiten (e-mailadres, formaat, enz.)
- Bepaling van de procedure (duur, spreektijd, ...) van de behandeling van interpellaties in zitting
- Vastleggen van een uiterste datum voor de indiening van een interpellatie + gevolg bij laattijdige indiening (= uitstel naar de volgende zitting)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

IMPACT VAN DE ORDONNANTIE OP DE RIO's

Wat is toegelaten / aanbevolen

Voorbeelden :

Art. 80.- Les habitants de la commune peuvent interpellier le collège des Bourgmestre et échevins en séance publique du Conseil communal. Le texte intégral de l'interpellation proposée est adressé par écrit au collège des Bourgmestre et échevins **au moins sept (7) jours francs avant la réunion** du Conseil communal **à l'adresse électronique [REDACTED] ou sous format papier (copie originale) auprès de la maison communale durant les heures d'ouverture.**

Opgelet : Voorzie een periode voor het onderzoek van de ontvankelijkheid!

Art. 83.- Le/La Bourgmestre désigne celui des membres du Collège des Bourgmestre et échevins qui y répondra séance tenante durant 5 minutes maximum.

L'interpellant peut éventuellement répliquer durant 1 minute et enfin le membre du collège peut conclure.

Elles sont publiées sur le site internet de la commune.

Art. 92.- Chaque citoyen(ne) de la commune a le droit d'introduire des pétitions auprès des organes de la commune.

Art. 93.- §1er. Les demandes de pétitions sont adressées au collège des Bourgmestre et échevins par courrier ou courriel [REDACTED]. Elles sont rédigées en Français ou en Néerlandais.

Elles **doivent** mentionner le nom, prénom, l'adresse, la date de naissance et la signature du/des pétitionnaire(s). **Elles doivent** au moins recueillir 25 signatures de citoyens de la commune. Elles contiennent un exposé clair et précis de l'objet de la pétition.

Seules sont prises en considération les pétitions se rapportant à une matière entrant dans les compétences du collège des Bourgmestre et échevins ou du Conseil communal.

Sont jugées irrecevables, les pétitions qui sont en contradiction avec les droits de l'homme et les libertés fondamentales garantis par le titre II de la Constitution et par les traités internationaux ratifiés par la Belgique.

§ 2. Lorsqu'une pétition est signée par plusieurs personnes physiques, les signataires nomment un représentant. S'il n'a pas été procédé à cette nomination, le premier signataire est considéré comme le représentant des pétitionnaires.

Art. 94.- § 1. Les demandes de pétitions font l'objet d'un accusé de réception par le secrétariat communal et inscrites à la prochaine séance utile du collège des bourgmestre et échevins.

Le collège des Bourgmestre et échevins décide de la qualification en tant que pétition et statue sur sa recevabilité de la demande, notamment le respect des conditions de fond et de forme. Il en informe le/la pétitionnaire(s), dans les 15 jours de la réception, de la suite accordée à la demande.

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

IMPACT VAN DE ORDONNANTIE OP DE RIO's

... en wat niet is toegelaten

- Elke bepaling die indruist tegen de Nieuwe Gemeentewet (bv. beperking van het aantal interpellaties tot minder dan 3, mogelijkheid voor het College om de chronologische volgorde te wijzigen, enz.)
- Toevoeging van bijkomende ontvankelijkheidsvoorwaarden
- Vastlegging van een minimumleeftijd (= toevoeging van een ontvankelijkheidsvoorwaarde)

« Een exhaustieve lijst van ontvankelijkheidsvoorwaarden wordt ingevoerd »

(Projet d'ordonnance modifiant la Nouvelle loi communale, commentaire des articles, *doc. parl.*, Parl. Rég. Brux.-Cap., 2023-2024, n° A-808/1, p. 8)

« De leeftijdsvoorwaarden werden geschrapt en om die reden werd besloten het aantal vereiste handtekeningen van 20 naar 25 te verhogen »

(Projet d'ordonnance modifiant la Nouvelle loi communale, discussion générale conjointe, rapport fait au nom de la commission des Affaires intérieures, *doc. parl.*, Parl. Rég. Brux.-Cap., 2023-2024, n° A-808/2, p. 18)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

IMPACT VAN DE ORDONNANTIE OP DE RIO's

... en wat niet is toegelaten

Voorbeelden :

Aucune demande d'interpellation ne peut être introduite dans les 6 mois précédant les élections communales ainsi que dans les 60 jours précédant des élections européennes, fédérales ou régionales.

Si au bout de 12 mois, la médiation n'a pu aboutir, le Collège en informe le Conseil communal et le demandeur peut introduire sa demande sous forme d'interpellation citoyenne.

 = bijkomende ontvankelijkheidsvoorwaarde voor de interpellatie

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

MOGELIJKHEDEN OM VERDER TE GAAN

- **Gemeentelijke autonomie:** Indien gemeenten andere mechanismen van burgerparticipatie wensen in te voeren, kunnen zij dit **vrij en onder de door hen gekozen voorwaarden** (aantal handtekeningen, voorwaarden om te mogen ondertekenen, betrokken materies, enz.)
- Let op: eenmaal opgenomen in het RIO (of een specifiek reglement) zijn deze mechanismen bindend
- Nuance op de volledige vrijheid: beginselen van legaliteit, gelijkheid en non-discriminatie: elk verschil in behandeling moet passend, noodzakelijk en evenredig zijn

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

MOGELIJKHEDEN OM VERDER TE GAAN

Voorbeeld: recht van burgerinitiatief

Art. 88

Il est instauré un droit d'initiative au profit des habitants de la commune.

Ce droit permet d'obtenir du Conseil Communal qu'il délibère et vote sur un texte précis proposé par des citoyens.

Art. 89

Pour être recevable, cette demande doit répondre aux conditions de fond et de forme déterminées par le présent règlement.

Sont notamment considérées comme irrecevables les interpellations

1. qui portent sur des cas personnels, ou qui relèvent d'un intérêt exclusivement particulier ou strictement local, c'est-à-dire limité à une situation ponctuelle, technique ou géographiquement restreinte, sans portée ni enjeu pour l'ensemble de la collectivité communale ;
2. qui relèvent des séances à huis clos
3. qui ne respectent pas les Droits de l'Homme ou revêtent un caractère raciste ou xénophobe ;
4. qui relèvent des comptes, budgets, taxes et rétributions communales.

La demande doit être rédigée en Français ou en Néerlandais.

Elle est introduite par une personne domiciliée sur le territoire de la commune et âgées de 16 ans au moins par courrier, par dépôt ou par l'envoi de courrier électronique auprès du président du Conseil via le Bureau des Assemblées ([REDACTED]).

Art. 90 - Seuil de soutien citoyen

La demande est introduite par requête écrite signée par au moins 1.000 personnes domiciliées dans la Commune et âgées de 16 ans au moins.

Art. 91 Présentation en Conseil communal

Le point proposé dans le cadre de l'initiative citoyenne est présenté en début de séance publique, avant tout autre point à l'ordre du jour.

Le promoteur ou la personne qu'il délègue pourra exposer verbalement sa requête en séance du Conseil et disposera à cette fin d'un temps de parole de dix minutes.

Le Bourgmestre ou le membre du Collège ayant ce point dans ses attributions dispose de cinq minutes pour développer le point de vue du Collège.

Un tour de parole est ensuite organisé :

- Chaque groupe politique mandate un orateur, qui dispose de cinq minutes pour présenter ses arguments ;
- Les autres membres du Conseil peuvent intervenir pour une durée maximale de deux minutes trente chacun.

À l'issue des interventions, le Président du Conseil clôt le débat et transmet le texte au Collège pour examen.

Art. 92

Le Collège organise l'examen de la proposition citoyenne afin de l'inscrire à l'ordre du jour du Conseil communal dans un délai de six mois

Le texte peut être examiné en commission, le cas échéant en présence des promoteurs, afin de l'analyser et, si nécessaire, de l'améliorer.

La demande est ensuite inscrite à l'ordre du jour sous la forme d'une motion.

Le Conseil communal débat et vote à la fois sur :

- le texte initial proposé par les citoyens, et
- le texte éventuellement modifié par le Collège.

Le Conseil peut adopter la proposition, la rejeter ou voter une contre-proposition de motion.

En cas de rejet ou de modification substantielle du texte citoyen, le Conseil communal doit motiver de manière circonstanciée sa décision de ne pas retenir la proposition portée par l'initiative citoyenne.

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

CONCRETE VOORBEELDEN

Klacht betreffende een beslissing tot onontvankelijkheid van een interpellatie

- Interpellatie over het Israëlisch-Palestijns conflict: verzoek tot boycot door de gemeente
- Onontvankelijk verklaard wegens:
 - Ontbreken van een duidelijke en nauwkeurige uiteenzetting
 - Nochtans: begeleidende nota van ± 250 woorden
 - Eerdere interpellatie over hetzelfde onderwerp
 - Nochtans: deze betrof de jumelage met steden uit de regio
- Standpunt van BPB: de interpellatie had onontvankelijk kunnen worden verklaard op basis van art. 317/2, §1, tweede lid, 2° (geen gemeentelijk belang)
- Na overleg preciseert de gemeente dat zij de interpellatie als van gemeentelijk belang beschouwt
- Intrekking van de beslissing tot onontvankelijkheid aangezien beide motieven onjuist waren

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

CONCRETE VOORBEELDEN

Klacht over de openbaarheid van de antwoorden op interpellaties

- Klacht over het ontbreken van vermelding van de uiteenzetting en het antwoord in het proces-verbaal
- Het PV vermeldde enkel een standaardzin (“de raad neemt kennis van de interpellatie en het antwoord”)
- Nog geen duidelijke wettelijke verplichting (wel art. 108bis NGW) maar BPB beveelt aan om de volledige uiteenzetting en het antwoord van het College op te nemen in het PV van de zitting

Vraag over de verplichting tot ondertekening

- Onderzoek naar de wettigheid van het gebruik van een formulier ZONDER handtekeningen
- Art. 317/2, §1 vermeldt geen ondertekeningsplicht maar §2 verwijst naar de “ondertekenaars”
- Mogelijke verbetering van de bepaling om de ondertekeningsplicht te verduidelijken

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

MOGELIJKE PISTES VOOR VERBETERING VAN DE WETGEVING

Globaal herzieningsproject van de Nieuwe Gemeentewet – aanbevelingen van BPB aan het kabinet

➤ Artikel 317/1

- Behandeling van verzoekschriften in RIO vastgelegd: voorzien dat verzoekschriften gericht aan andere gemeentelijke organen in specifieke reglementen kunnen (en niet moeten) worden geregeld

➤ Artikel 317/2

- Bepalingen die verwijzen naar RIO
 - Toevoeging van het woord “exhaustief” bij de ontvankelijkheidsvoorwaarden
 - Precisering van wat precies in het RIO kan worden opgenomen
 - Art. 317/2, §1er, vierde lid (« Voor het overige wordt de procedure voor de ontvankelijkheid van de interpellaties geregeld door de bepalingen van het huishoudelijk reglement met betrekking tot de punten die op de agenda werden geplaatst door de leden van de raad die geen leden van het college zijn. »): schrapping van de woorden “van ontvankelijkheid” en van de verwijzing naar agendering door raadsleden (voor dewelke de termijnen en voorwaarden verschillend zijn).

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

MOGELIJKE PISTES VOOR VERBETERING VAN DE WETGEVING

Globaal herzieningsproject van de Nieuwe Gemeentewet – aanbevelingen van BPB aan het kabinet

➤ Artikel 317/2

- Toevoeging van bepaalde gegevens van de ondertekenaars (waaronder handtekening): mogelijk mits advies van de GBA
- Nieuwe ontvankelijkheidsvoorwaarden (leeftijd?): nog te bepalen; mogelijk voor bemiddeling en interpellatie, niet voor verzoekschrift (advies nr. 74.483/4 van de Raad van State)
- Art. 317/2, § 3 : Probleem van de termijn van 7 dagen die geen rekening houdt met het ontvankelijkheidsonderzoek door het College
 - Verplichting voor gemeenten om termijnen in hun RIO te bepalen → gebrek aan uniformiteit
 - Termijnen en gevolgen van overschrijding beter vastleggen in de NGW
 - Gewenste termijn voor de gemeenten?
- Openbaarheid van de behandeling van interpellaties: er zou moeten worden bepaald dat de uiteenzetting van de interpellatie evenals het antwoord dat daarop wordt gegeven, online moeten worden geplaatst op de website van de gemeente (zoals bij de interpellaties van de raadsleden). (art. 84ter, derde lid)

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

MOGELIJKE PISTES VOOR VERBETERING VAN DE WETGEVING

Globaal herzieningsproject van de Nieuwe Gemeentewet – aanbevelingen van BPB aan het kabinet

➤ Artikel 317/3

- Communicatie van de uitkomst van de bemiddeling: art. 317/3, derde lid (« *informeert de gemeente de burgers*»)
 - Er is een verduidelijking nodig van het communicatiemiddel (bv. website)
 - De mededeling van het resultaat aan de gemeenteraad zou verplicht moeten worden gemaakt

➤ Suggesties tot verbetering van de gemeenten?

- BPB staat open voor jullie suggesties en zorgen en kan deze overmaken aan het kabinet

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

BEDANKT VOOR UW AANDACHT!

Voor alle vragen of verzoeken, aarzel niet om contact op te nemen met ons!

- Via het emailadres dagj.bpl@sprb.brussels

VRAGEN?

BRUXELLES POUVOIRS LOCAUX
BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL